

IX. évfolyam 1. szám 2019

STATISZTIKAI JELENTÉSEK

**A MEZŐGAZDASÁG 2018. ÉVI TELJESÍTMÉNYÉNEK
II. ELŐREJELZÉSE**

**A mezőgazdaság 2018. évi teljesítményének
II. előrejelzése
IX. évfolyam 1. szám 2019**

Megjelenik időszakosan
2019. február 18.

Felelős szerkesztő
Bábáné Demeter Edit

Szerző
Varga Éva
varga.eva@aki.gov.hu

Közreműködött
Agrárstatisztikai Információs Osztály
Piaci Árinformációs Osztály

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: +36 70 501 1004
Fax: (+36 1) 2178-111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: +36 70 501 1156

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

A Mezőgazdasági Számlarendszer második előzetes eredményei 2018-ra vonatkozóan	3
Módszertani áttekintés.....	3
A mezőgazdaság 2018. évi teljesítményének második előrejelzése.....	4
Táblázatok	6
A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb kibocsátás- és jövedelemadatai	6
Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás	6
A Mezőgazdasági számla főbb adatainak változása	7
Mezőgazdasági jövedelemindexek	7
Ábrák	8
A mezőgazdasági kibocsátás alakulása 2016–2018	8
A mezőgazdasági kibocsátás szerkezete 2018-ban	9
A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2008 és 2018 között.....	9
A folyó termelő-felhasználás szerkezete 2018-ban	10
A folyó termelő felhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása.....	10
A mezőgazdaságban felhasznált nem-fizetett és fizetett munkaerő alakulása.....	11
Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2010-es bázishoz viszonyított alakulása.....	11

A Mezőgazdasági Számlarendszer második előzetes eredményei 2018-ra vonatkozóan

Módszertani áttekintés

A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSZR) adatait évente kétszer előzetesen, először a tárgyév novemberének végén, majd a tárgyévét követő januárban kell átadni az Európai Bizottságnak. A végleges adatsort a tárgyévét követő év szeptemberéig kell elkészíteni. Az Agrárminisztérium (AM) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közötti munkamegosztásnak megfelelően az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) készíti az MSZR első és második előrejelzését, míg a végleges adatok elkészítése a KSH feladata.

Az MSZR a mezőgazdaság egészének tiszta, halmazódásoktól mentes teljesítményének kimutatását tűzi ki célul. Adatai az országban végzett összes mezőgazdasági tevékenységre vonatkoznak, az azt végzők fő tevékenységétől függetlenül. Tehát az MSZR tartalmazza a nem mezőgazdaságba sorolt szervezetek mezőgazdasági tevékenységét, de nem tartalmazza a mezőgazdasági szervezetek nem mezőgazdasági tevékenységét.

Az MSZR figyelembe veszi a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek – növénytermesztés, állattenyésztés – mellett a mezőgazdasági szolgáltatások és az el nem különíthető másodlagos, nem mezőgazdasági tevékenységek során előállított termékek és szolgáltatások értékét is.

Az MSZR az értékelést alapon végzi, vagyis a termelői árhoz hozzáadja a termékhez köthető támogatásokat, melyeket közvetlenül a termelők kapnak meg és nem tartalmazza a termékadókat. A kapott támogatás a mezőgazdaság kibocsátásának értékét növeli, amennyiben termeléshez kötött támogatást kap a termelő.

Az MSZR-ben az elszámolási időszak a naptári év. A számbavétel eredményszemléletben történik, azaz az abban az időszakban érvényes értéken, amikor a gazdasági érték, követelés vagy igény keletkezik. A kibocsátást a létrejöttének időpontjában kell értékelni, függetlenül az értékesítés, illetve az ellenérték befolyásának időpontjától. Az el nem adott, raktáron álló készleteket is elszámolja, mintha az értékesítésre került volna. A kimutatott eredmény tehát inkább potenciális, az adott évben csak részben realizált jövedelem. Azt a jövedelmet is tartalmazza, amelyhez a saját termelésű mezőgazdasági termékek fogyasztása juttatja a háztartást.

A munkabérek és a munkavállalói jövedelmek elszámolásánál jelentkezik az MSZR egyik igen fontos sajátossága. Itt ugyanis csak azt a teljes természetbeni és pénzbeli díjazást kell elszámolni, amit a munkaadó fizet a munkavállalónak az adott időszakban végzett munkáért. A saját gazdaságban végzett munka, illetve a nem fizetett munkaerő (segítő családtagok) bére, illetve jövedelemigénye nincs elszámolva, hanem a működési eredmény részét képezi.

A mezőgazdasági jövedelmet nem szabad a gazdálkodók jövedelmének tekinteni, mivel – a tisztán mezőgazdaságból származó jövedelmeik mellett – más forrásból is jövedelemhez juthatnak. Továbbá ez a jövedelem az adott elszámolási időszak alatt végzett mezőgazdasági (valamint másodlagos, nem mezőgazdasági) tevékenységgel képzett jövedelemre vonatkozik, annak ellenére, hogy bizonyos esetekben a jövedelmek csak egy későbbi időpontban folynak be. Ezért ezek nem jelentenek olyan jövedelmet, amit még az adott elszámolási időszak alatt ténylegesen meg is kapnak a jogosultak. A számolt jövedelemmutatók nem a mezőgazdaságból élő háztartások összjövedelmének vagy rendelkezésre álló jövedelmének mutatói.

A mezőgazdaság 2018. évi teljesítményének második előrejelzése

Az MSZR második előzetes eredményei alapján 2018-ban a mezőgazdaság teljes kibocsátásának folyó alapáron számított értéke 4,8 százalékkal haladta meg a 2017. évi eredményt. A termelés költségei összességében 6 százalékkal emelkedtek, így a bruttó hozzáadott érték 3 százalékkal, a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem pedig 2 százalékkal magasabb lett 2018-ban, mint 2017-ben volt.

Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 2018-ban 3,3 százalékkal magasabb a 2017. évinél.

Előzetes adatok alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene a 2017. évi 4 százalékos csökkenés után 2018-ban 4 százalékkal emelkedett. A növényi termékek kibocsátásának volumene 3 százalékkal, az állatok és állati termékek termelésének volumene 6 százalékkal bővült. A mezőgazdasági termelői árak 2018-ban átlagosan 1 százalékkal emelkedtek 2017-hez viszonyítva. A növénytermesztési és kertészeti termékek termelőiár-színvonala 3 százalékkal emelkedett, az élő állatok és az állati termékeké 2 százalékkal csökkent 2018-ban. A volumen- és árváltozás eredményeként és a termeléshez kötött támogatások figyelembevételével a növénytermesztési és kertészeti termékek kibocsátásának értéke folyó alapáron 6 százalékkal, az állatok és állati termékek kibocsátásának értéke 4 százalékkal nőtt. Az alaptevékenységek kibocsátásának folyó alapáron számított értéke összességében 5 százalékkal haladta meg a 2017. évi értéket (1. ábra).

Az előrejelzés készítésének időpontjában rendelkezésre álló információk alapján a gabonafélék kibocsátásának volumene 7 százalékkal nőtt, elsősorban azért, mert kukoricából 8,0 millió tonna termett, 18 százalékkal több a 2017. évinél, és 4 százalékkal több az előző öt év, azaz a 2013–2017. évek átlagánál. Búzából (durumbúzával együtt) összesen 5,2 millió tonnát takarítottak be, amely ugyanannyi, mint a 2017. évi, és az elmúlt öt év átlagával is megegyezik. A többi gabonaféle betakarított mennyisége kisebb-nagyobb mértékben elmaradt az előző évitől: a tritikálé mennyisége 12 százalékkal, az árpáé 19 százalékkal volt kevesebb, mint 2017-ben.

A napraforgó termésmennyisége 2018-ban 9 százalékkal elmaradt a 2017. évi rekordterméstől, de így is 7 százalékkal meghaladta a 2013–2017. évek átlagát. Repcéből rekordtermés volt, 999,7 ezer tonnát takarítottak be, 7 százalékkal többet a 2017. évinél és 36 százalékkal többet az előző öt év átlagánál. Az előrejelzés készítésekor rendelkezésre álló információk alapján a friss zöldségfélék kibocsátásának volumene 3 százalékkal csökkent az előző, a 2017-es évhez képest. A gyümölcs-termés (szőlővel együtt) 14 százalékkal nőtt, ezen belül az almatermés 42 százalékkal haladta meg a 2017. évit.

Az előrejelzés szerint a mezőgazdasági termelői árak 2018-ban összességében emelkedtek az előző évhez képest. A gabonafélék és a zöldségfélék, kertészeti termékek 9 százalékos áremelkedésével kalkuláltunk, de termelői árcsökkenéssel számoltunk az ipari növények (–4 százalék) és a gyümölcsfélék (–16 százalék) esetében. A gabonafélék körében a búza termelői ára várhatóan 10 százalékkal, a kukoricáé 7 százalékkal magasabb 2018-ban, mint az előző évben. A gyümölcsfélék körében az alma termelői ára csökkent nagymértékben (–20 százalék) az ipari alma alacsony felvásárlási ára miatt. Az ipari növények termelői árának csökkenése általános volt: a repce termelői ára 4, a napraforgóé 5, a szójáé 2, a cukorrépa termelői/felvásárlási ára 8 százalékkal volt alacsonyabb, mint 2017-ben.

A második előrejelzés alapján az élő állatok és állati termékek kibocsátásának volumene 6 százalékkal nőtt. A főbb ágazatok kibocsátásának volumene meghaladta az előző évi szintet. A szarvasmarha kibocsátásának volumene 7 százalékkal, a sertésé 3 százalékkal, az élő baromfié 13 százalékkal emelkedett. A tejtermelés volumene kismértékben meghaladta a 2017. évit, míg a tojástermelés volumene nem változott. A termelői árak összességében 2 százalékkal mérséklődtek, ezen belül az állatok esetében a termelői ár 3 százalékkal csökkent, míg az állati termékeké a 2017. évi szinten maradt. A sertés termelői ára 10 százalékkal csökkent, a szarvasmarháé 3 százalékkal emelkedett, a baromfi ára az előző évi szint közelében alakult. A tej termelői ára az előző évi szinten maradt, a tojás ára 2 százalékkal mérséklődött.

A két alaptevékenység, a növénytermelés és a kertészet, illetve az állattenyésztés kibocsátásának aránya az előzetes számítások alapján 2018-ban 63:37 százalék (2. ábra). Ez az arány 2017-ben 62:38 százalék volt, azaz 2018-ban nőtt a növénytermesztés aránya (3. ábra).

Számításaink szerint a folyó termelőfelhasználás értéke 6 százalékkal nőtt 2018-ban (4. ábra). A folyó termelőfelhasználás legnagyobb tételét jelentő takarmány-költség 10 százalékkal lett magasabb, mivel a volumene és az ára is emelkedett. A felhasznált műtrágya költsége mindössze 0,6 százalékkal haladta meg a 2017. évit. Az energiaköltség elsősorban a magasabb árak miatt 10 százalékkal emelkedett.

A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke előző évi áron 6 százalékkal, folyó áron 3 százalékkal emelkedett 2018-ban (5. ábra). Ebben az évben 100 forint értékű folyó alapon mért kibocsátás előállításához 58 forint értékű inputot használtak, ami azonos az egy évvel korábbival.

A termeléshez kötött támogatás 6,5 százalékos, valamint az egyéb termelési támogatás 4,3 százalékos növekedésével kalkuláltunk. Az értékcsökkenés 6 százalékos emelkedésével számolva, illetve a termelési adók változatlan szintje mellett a termelési tényezők jöve-

delme 2,9 százalékkal nőtt 2018-ban. A mezőgazdaságban keletkező nettó vállalkozói jövedelem folyó alapon 2,6 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban. Az összes mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás 4 százalékkal mérséklődött 2018-ban, és folytatódott a korábbi évek tendenciája, azaz a nem fizetett munkaerő-ráfordítás csökkent (5 százalékkal), míg a fizetett munkaerő-ráfordítás alig maradt el az előző évi szinttől (6. ábra).

Mindezek eredményeként a mezőgazdaságban dolgozók jövedelemhelyzetének változását mérő úgynevezett 'A' mutató 103,3 százalék, azaz 2018-ban az egy teljes munkaidős (fizetett és nem fizetett) dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 3,3 százalékkal emelkedett. A jövedelem változását a 2010-es szinthez hasonlítva azt tapasztaljuk, hogy az egy mezőgazdasági dolgozóra jutó kalkulált reáljövedelem 70 százalékkal emelkedett 8 év alatt (7. ábra).

Táblázatok

1. táblázat: A Mezőgazdasági számlarendszer főbb kibocsátás- és jövedelemadatai^{a)}

Megnevezés	Folyó alapon		
	2016	2017	2018 ^{b)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	692	618	716
Ipari növények (hüvelyesekkel)	380	389	356
Takarmánynövények	69	64	67
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	222	222	236
Burgonya (vetőgumóval együtt)	31	21	24
Szőlő, gyümölcs	120	137	130
Bor	33	40	47
Egyéb növényi termékek	15	15	14
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	1 562	1 505	1 591
Állatok	604	618	650
Állati termékek	235	291	293
Élő állatok és állati termékek együtt	839	909	943
Mezőgazdasági termékek összesen	2 401	2 413	2 534
Mezőgazdasági szolgáltatások	131	134	139
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	56	47	47
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	2 588	2 595	2 720
Folyó termelőfelhasználás	1 517	1 493	1 583
Bruttó hozzáadott érték alapon	1 071	1 102	1 137
Termelési tényezők jövedelme	1 186	1 215	1 249
Működési eredmény/vegyes jövedelem	809	829	847
Nettó vállalkozói jövedelem	698	716	734

^{a)} Az MSZR adatai tevékenységi alapon számítva.^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

2. táblázat: Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás

Megnevezés	éves munkaerőegység ^{a)}		
	2016	2017	2018 ^{b)}
Összes mezőgazdasági munkaerő-felhasználás	434 281	421 415	404 900
Nem fizetett munkaerő	302 015	292 848	276 900
Fizetett munkaerő	132 265	128 567	128 000

^{a)} Egy olyan személy éves munkaidő-ráfordításának felel meg, aki egész éven át teljes munkaidőben végez mezőgazdasági tevékenységet egy mezőgazdasági egységben.^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

3. táblázat: **A Mezőgazdasági számla főbb adatainak változása^{a)}**

Megnevezés	Volumenindex			Értékindex		
	2016/15	2017/16	2018/17 ^{b)}	2016/15	2017/16	2018/17 ^{b)}
	százalék					
Gabonafélék (vetőmaggal)	118,4	85,1	106,8	108,0	89,2	115,9
Ipari növények (hüvelyesekkel)	130,9	107,2	95,2	123,0	102,4	91,6
Takarmánynövények	133,2	91,0	103,3	111,8	93,2	103,9
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	101,9	100,1	97,6	95,2	99,7	106,6
Burgonya (vetőgumóval együtt)	94,9	78,7	100,0	118,2	68,0	116,6
Gyümölcs és szőlő	96,4	100,8	113,8	91,3	114,1	95,3
Bor	110,9	121,1	102,0	98,5	121,1	117,0
Egyéb növényi termékek	108,9	93,2	100,0	92,4	97,9	98,6
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	116,3	94,7	102,6	107,6	96,3	105,7
Állatok	101,0	96,0	108,1	100,3	102,4	105,1
Állati termékek	96,4	104,4	100,6	92,6	123,8	100,8
Élő állatok és állati termékek együtt	99,6	98,3	105,7	98,0	108,4	103,7
Mezőgazdasági termékek összesen	110,1	96,0	103,8	104,0	100,5	105,0
Mezőgazdasági szolgáltatások	98,0	100,1	101,0	104,0	101,9	104,0
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	102,2	80,9	100,0	104,7	84,7	100,0
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	109,3	95,9	103,6	104,1	100,3	104,8
Folyó termelőfelhasználás	104,3	98,4	101,8	102,3	98,4	106,0
Bruttó hozzáadott érték alapján	116,9	92,3	105,9	106,7	102,9	103,2
Termelési tényezők jövedelme				106,3	102,4	102,9
Működési eredmény/vegyes jövedelem				105,2	102,5	102,2
Nettó vállalkozói jövedelem				104,4	102,5	102,6

^{a)} Az MSZR adatai tevékenységi alapon számítva.^{b)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

4. táblázat: **Mezőgazdasági jövedelemindexek**

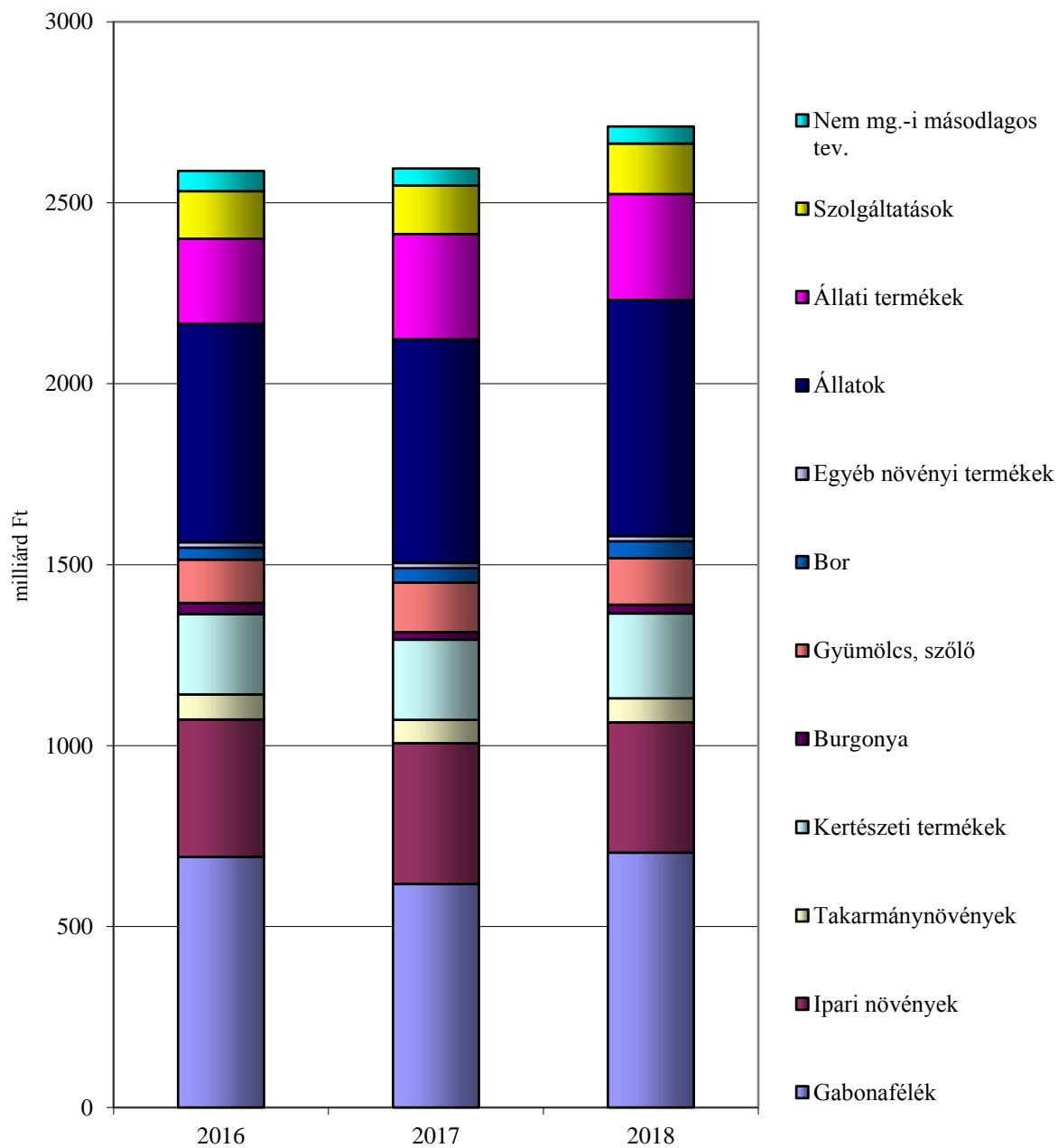
Megnevezés	előző év = 100,0		
	2016	2017	2018 ^{a)}
A mutató: Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem változása	107,2	101,6	103,3
C mutató: A nettó vállalkozói jövedelem reálértékének változása	103,5	98,7	99,0

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

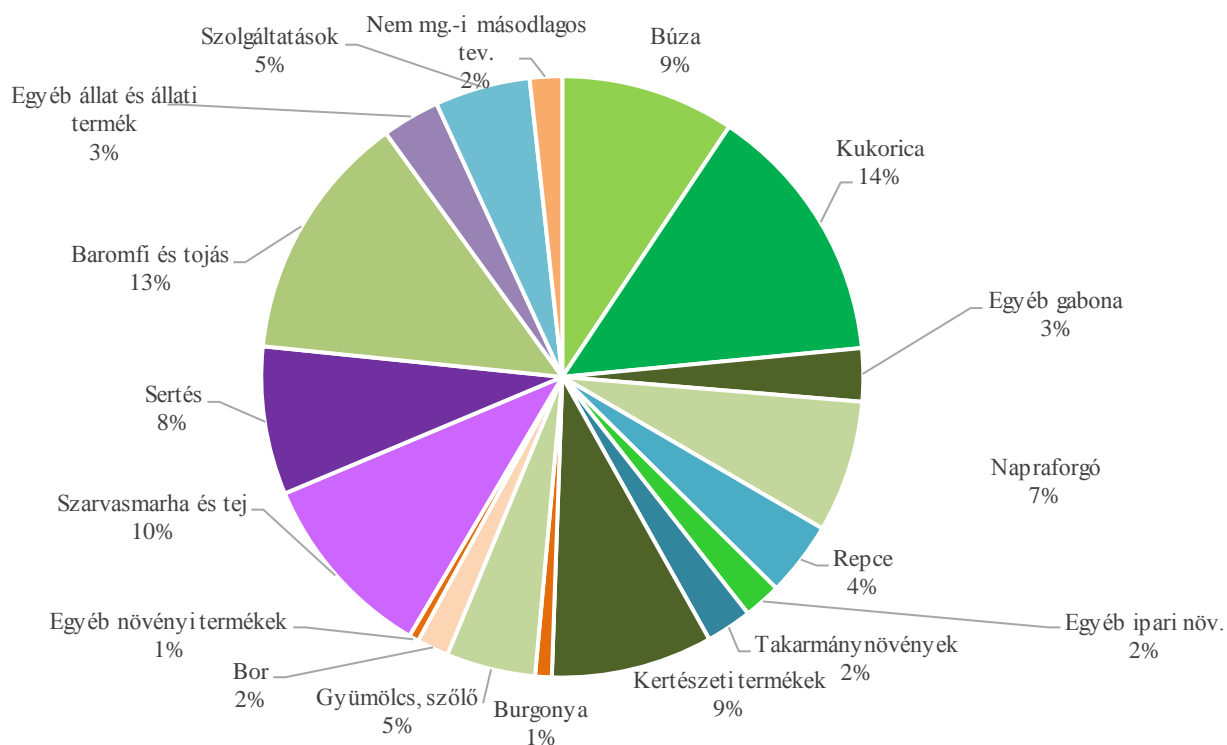
Ábrák

1. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás alakulása 2016–2018

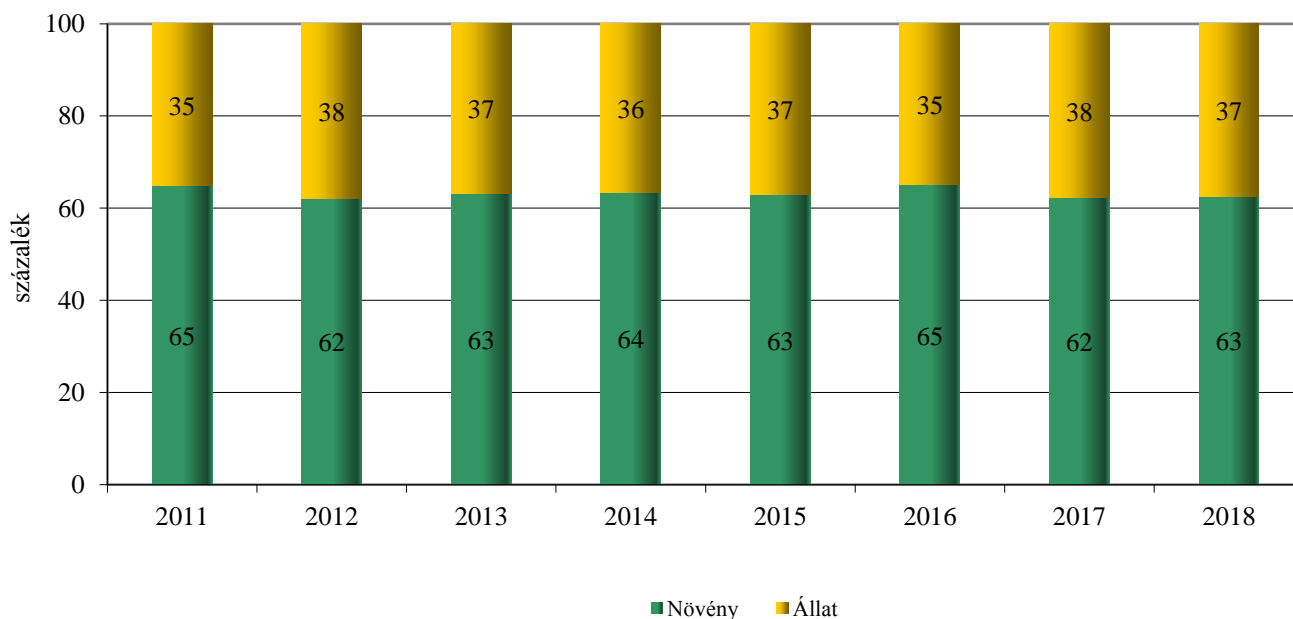
Megjegyzés: 2018 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

2. ábra: A mezőgazdasági kibocsátás értéke és szerkezete 2018-ban

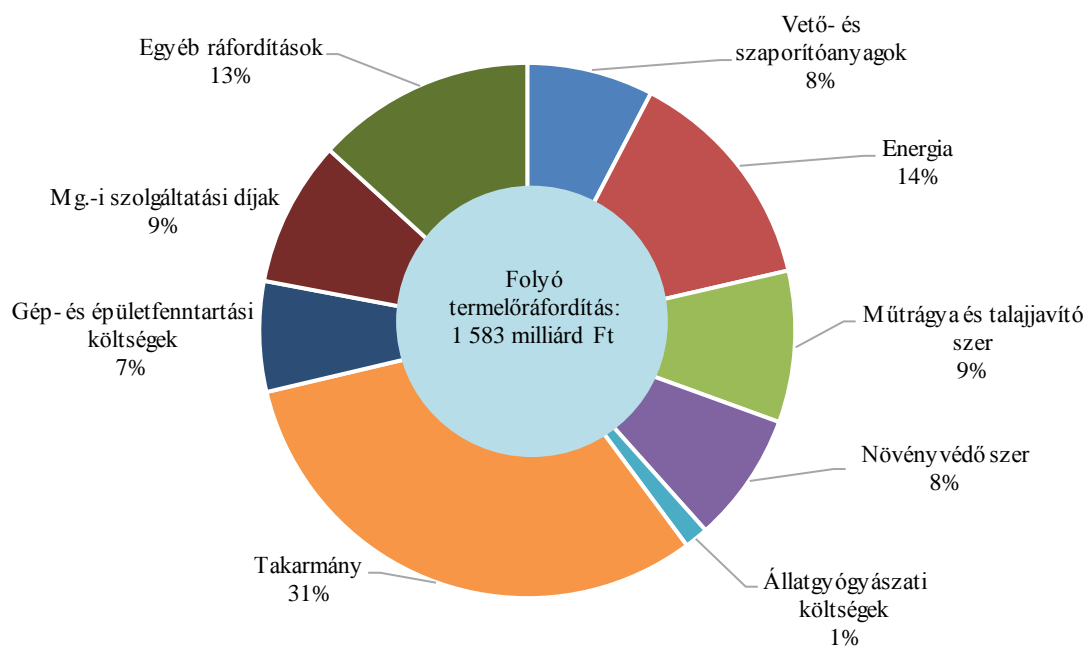
Megjegyzés: 2018 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

3. ábra: A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2011 és 2018 között

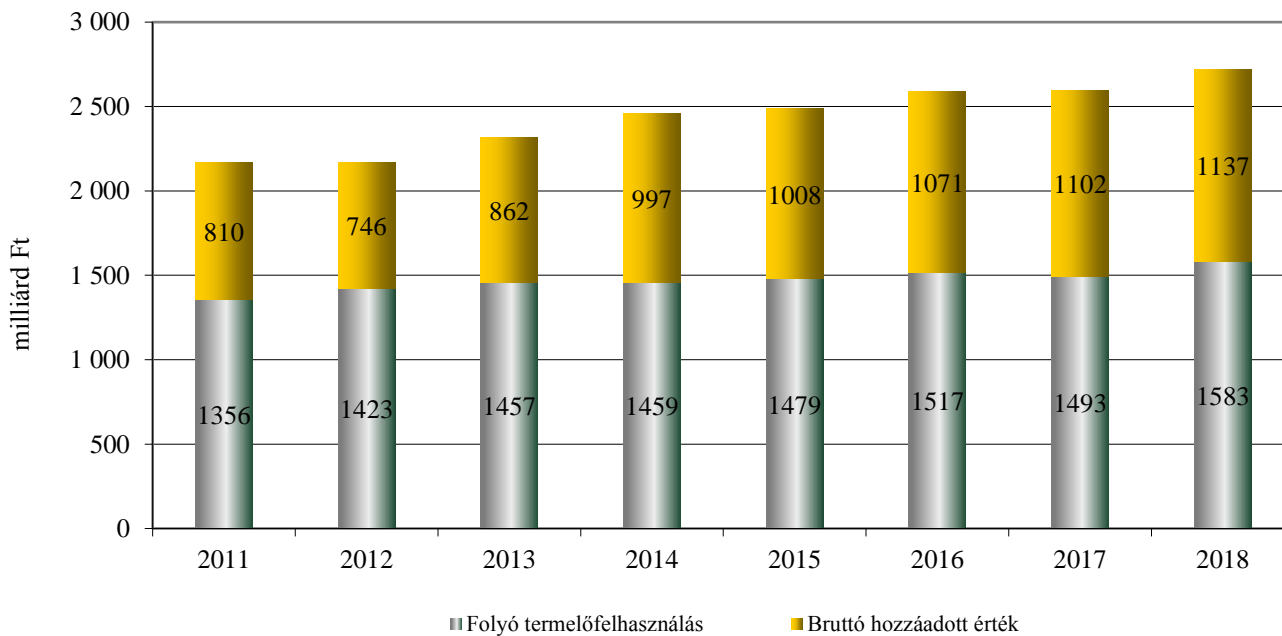
Megjegyzés: 2018 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

4. ábra: A folyó termelőfelhasználás értéke és szerkezete 2018-ban

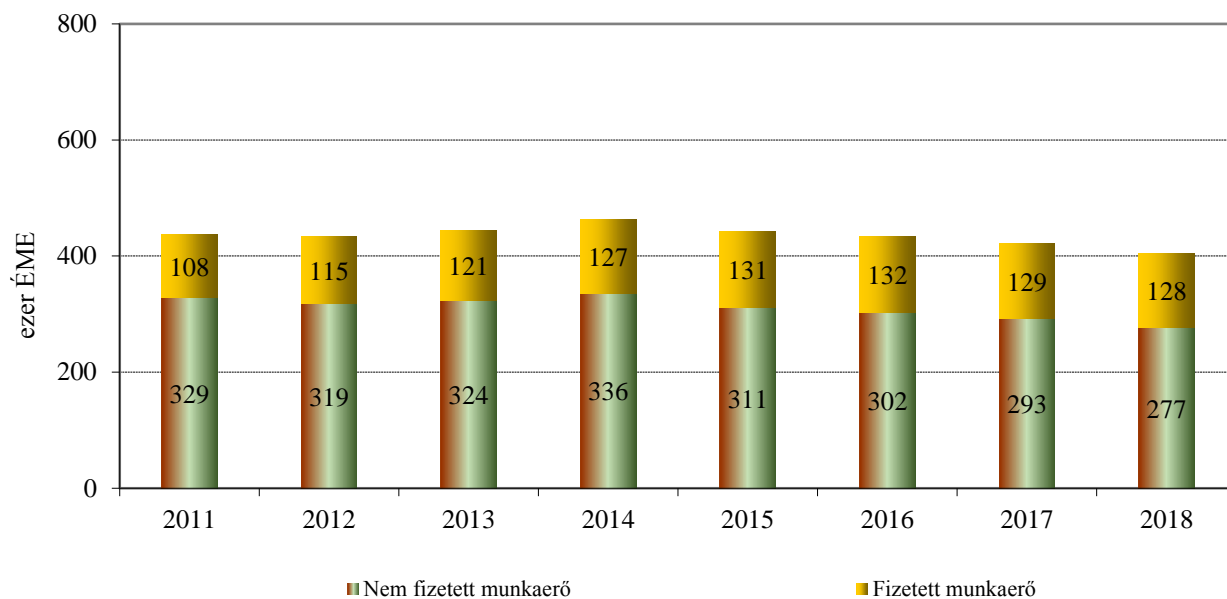
Megjegyzés: 2018 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

5. ábra: A folyó termelőfelhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása

Megjegyzés: 2018 előzetes adat.
Forrás: AKI, KSH

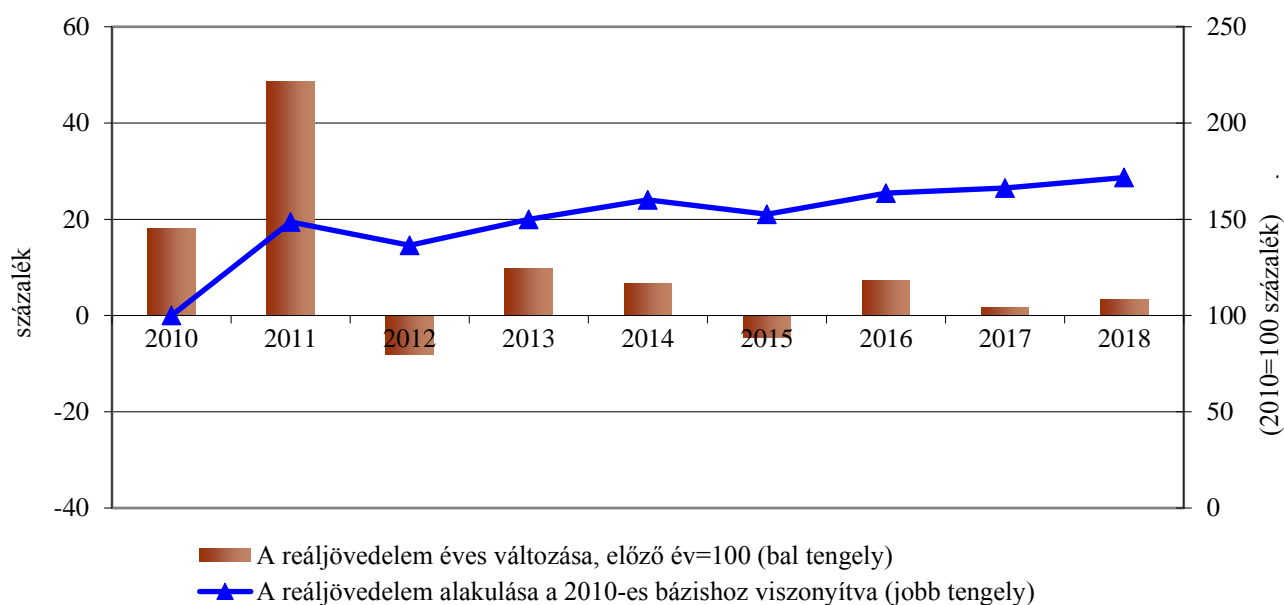
6. ábra: A mezőgazdaságban felhasznált nem fizetett és fizetett munkaerő alakulása

Megjegyzés: 2018 előzetes adat.

Forrás: AKI, KSH

7. ábra: Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2010-es bázishoz viszonyított alakulása

Megjegyzés: 2018 előzetes adat.

Forrás: AKI, KSH

